

กระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ:

กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร*

The Process of the Development of Peace for Inmates with Recidivism: A Case Study of Bangkok Remand Prison

นภสร รัตนันทชัย, พระปราโมทย์ วาทโกวิโท และ พระมหาพรชชา ธมมหาโส

Naphasorn Rattananantachai, Phra Pramote Vadakovid

and Phramaha Hansa Dhammahāso

สาขาวิชาสันติศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Peace Studies Program, Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author. Email: rattananantachai.n@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอแนวทางการพัฒนาผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ โดยกระบวนการการสร้างสันติภาวะ การวิจัยครั้งนี้วัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวคิดการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ 2) เพื่อพัฒนากระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ตามหลักสันติ ภาวะ 3) เพื่อนำเสนอกระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ โดยทำการศึกษาเรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาจากแนวคิด หรืองานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง โดยศึกษาข้อมูลเอกสาร และการศึกษาแบบภาคสนาม กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ต้องขัง ที่มีคำพิพากษาเด็ดขาด ถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และมีกำหนดโทษเหลือจำคุกต่อไปอีกไม่ เกิน 6 เดือน – 1 ปี ตามหลักเกณฑ์ของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ผ่านการคัดเลือกและยินดีเข้าร่วม กิจกรรม โดยการสุ่มแบบเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ จำนวน 23 ท่าน การสนทนากลุ่มเฉพาะโดยผู้เชี่ยวชาญ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม นำข้อมูล มาวิเคราะห์เนื้อหาในลักษณะพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า (1) ในการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขังมาจาก 2 ปัจจัย ปัจจัยภายนอก (สิ่งแวดล้อม สภาพสังคม) และปัจจัยภายใน (สภาพจิตใจของผู้ต้องขัง) (2) กระบวนการเตรียมความพร้อม ก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ตามหลักสันติภาวะ พบว่า ทำให้ผู้ต้องขังมีความพร้อมในการเตรียมตัว ก่อนปล่อยมากขึ้น โดยเฉพาะความพร้อมทางด้านจิตใจ (3) การนำเสนอกระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของ ผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ พบว่า การพัฒนาผู้ต้องขังตามหลักสันติภาวะ สามารถถอดออกมาเป็นกระบวนการการ

* Received February 11, 2020; Revised March 5, 2020; Accepted May 21, 2020

พัฒนาได้ ประกอบด้วย หลักสติ ขันติ สันติ และไตรสิกขา มาบูรณาการร่วมกับกระบวนการ 5G คือ GOING GOAL GROWING GRATEFULNESS GIVER เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ เน้นให้มีการฝึกสติ ฝึกความอดทน เรียนรู้ เข้าใจอารมณ์ตนเอง สามารถควบคุมตนเองได้ ปรับเปลี่ยนความคิด ทักษะ ทักษะชีวิต การอยู่ร่วมในสังคม และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีสติ

คำสำคัญ: สันติภาวะ; ผู้ต้องขัง; กระทำผิดซ้ำ

Abstract

The purposes of this research were to study the development of inmates with recidivism using peace processes as follows; 1) to study the contexts, current situations and problems of the concept of preparation for releasing inmates with recidivism 2) to develop the process of the preparation before the release of inmates with recidivism according to the principles of peace, and 3) to present the process of the development of peace for inmates with recidivism of Bangkok remand prison.

The research was a qualitative method analyzing its contents from related researches using documentary and field studies with in-depth interviews. The samples were the inmates with recidivism at the Bangkok remand prison and will remain in the prison for less than 6 months – 1 year according to the department of corrections, Ministry of Justice. They were chosen and consent to join the activity by purposive sampling. It was conducted using the in-depth interview collecting data from 23 key informants, focus group discussion with experts and participant observation. The information will be analyzed using a descriptive method.

The result of research were found that

(1) There were main two factors consisting of internal factors (Environment and Social), and external factor (Prison's Consciousness).

(2) The inmates with recidivism were more well prepared before releasing, especially psychological readiness.

(3) The process of the development of peace for inmates which consist of Sati, Khanti, Santi and Three fold training integrate with 5Gs which are Going, Goal, Growing, Gratefulness, and Giver. This is in order to release the inmates with recidivism out to society. The process focuses on practicing mindfulness, patience, learning, understand their own emotion, have self-control, mindset change, attitude, behavior, social interaction and can live life mindfully.

Keywords: Peace; Inmates; Recidivism

บทนำ

ปัจจุบัน “เรือนจำ” ซึ่งอยู่ในความดูแลของกรมราชทัณฑ์นั้น เป็นสถานที่ควบคุมตัวผู้ต้องขังไว้ตามคำพิพากษาของศาลหรือคำสั่งตามกฎหมาย เพื่อควบคุมตัว แก้ไขฟื้นฟู พัฒนาพฤตินิสัย และเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยออกมาสู่สังคม เพื่อให้ผู้ต้องขังสามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้ และถือเป็นการคืนคนดี สู่สังคม ตามวิสัยทัศน์ของกรมราชทัณฑ์ ไม่กลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกในสังคม แต่เนื่องด้วยสภาพปัญหาต่างๆ ในสังคมที่มีมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ล้วนส่งผลให้ผู้กระทำผิดกฎหมายมีมากขึ้น ทำให้สถานการณ์ของผู้ต้องขังในเรือนจำหรือนักโทษล้นคูกุนั้น เป็นปัญหาที่ยังคงดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเร่งดำเนินการแก้ไข แม้จะมีมาตรการและความพยายามของทุกภาคส่วนอย่างจริงจังที่ผ่านมา กระนั้นจำนวนผู้ต้องขังยังไม่ลดลงไปเท่าที่ควร (Chitsawang, 2015)

ด้วยปัญหาผู้ต้องขังในเรือนจำ ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบเรื่องความแออัดในเรือนจำที่ลดทอนความสะดวกสบายในการใช้ชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำเท่านั้น กิจกรรมการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูต่าง ๆ ยังดำเนินไปได้อย่างยากลำบากและไม่ทั่วถึง เพราะมีผู้ต้องขังจำนวนมากทำให้ยากที่จะเข้าถึงโปรแกรมได้ครบถ้วนทุกคน อาจประสบกับปัญหาด้านสุขภาพ ด้านการศึกษา ด้านวิทยากรการฝึกอบรม ประกอบกับจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับจำนวนผู้ต้องขัง ทำให้การดูแลไม่สามารถทำได้อย่างทั่วถึง ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ต้องขังที่พ้นโทษออกมาจำนวนไม่น้อยที่ไม่ได้รับการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูและการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะถูกปล่อยตัวเท่าที่ควร ด้วยการมีผู้ต้องขังจำนวนมากจึงเป็นข้อจำกัดสำคัญ ที่ทำให้การอบรม ฝึกวิชาชีพไม่ได้ประสิทธิภาพต่อผู้ต้องขังแต่ละคน ไม่ได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยออกสู่สังคมอย่างเต็มที่ (Research report by Department of corrections, 2019)

การที่ผู้ต้องขังใช้ชีวิตร่วมกันในเรือนจำจำนวนมาก ย่อมก่อให้เกิดสังคมย่อยขึ้น อาจเกิดการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรรม การเลียนแบบพฤติกรรม เรียนรู้รูปแบบและวิธีการกระทำความผิดผ่านความใกล้ชิดด้วย ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานี้ จึงนำไปสู่ความยากลำบากของผู้ต้องขังเหล่านั้น ในการออกไปใช้ชีวิตในสังคม ทำให้กลับเข้าสู่สังคมภายนอกไม่ได้ ไม่มีแนวทางในการดำเนินชีวิต ไม่มีเป้าหมายของชีวิต รวมทั้งการประกอบอาชีพที่สุจริต เพราะกระทำความผิดมาโดยตลอด จนเกิดเป็นการกระทำความผิดซ้ำในสังคม เป็นผลให้วนกลับไปสู่กระบวนการยุติธรรมเช่นเดิม

อย่างไรก็ตามเมื่อไม่นานมานี้ ได้มีพระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัยโทษ พ.ศ.2562 (The royal pardon decree, 2019) สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า “โดยที่ทรงพระราชดำริเห็นว่า ในโอกาสสมหามงคลพระราชพิธีบรมราชาภิเษก นับเป็น อภิลักขิตกาลสำคัญ เพื่อเป็นการแสดงพระมหากรุณาธิคุณในสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมควรพระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องราชทัณฑ์ เพื่อให้โอกาสแก่บุคคลเหล่านั้นกลับประพฤติตนเป็นพลเมืองดี อันจะเป็นคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติสืบไป”

จากพระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัยโทษ พ.ศ.2562 (The royal pardon decree, 2019) ทำให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวไปแล้วทั้งสิ้น ยอด ณ วันที่ 18 มิถุนายน 2562 เป็นจำนวน 119,530 คน

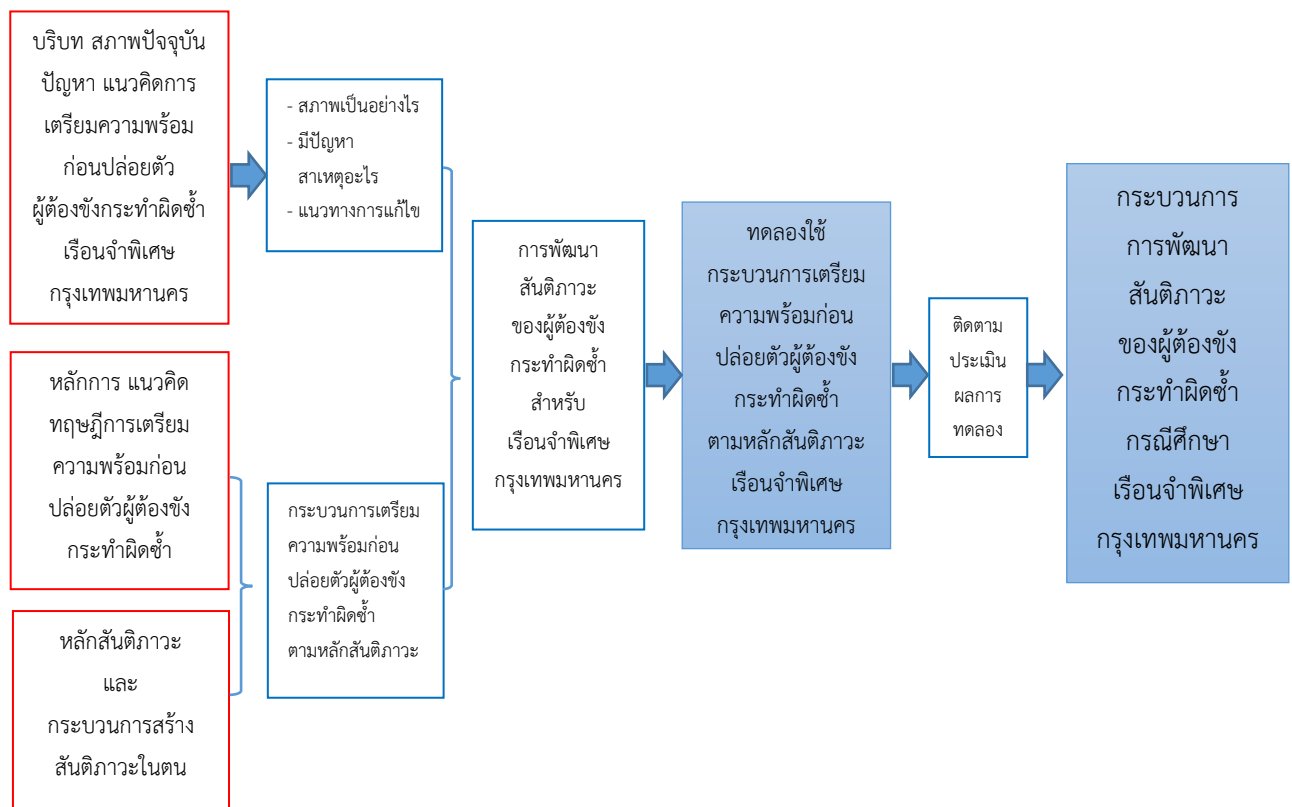
และจำนวนผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำภายใน 1 ปี จำนวน 4,470 คน คิดเป็นร้อยละ 4.13 (Department of corrections, 2019)

จากการสำรวจเบื้องต้นพบว่า สาเหตุที่มีผู้กระทำผิดซ้ำ กลับเข้ามาต้องโทษอีกเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ เช่น การกลับเข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่ดี เป็นแหล่งซื้อขายยาเสพติด แหล่งอบายมุขมากกว่าเป็นสถานที่ที่จะทำให้ห่างไกลจากสิ่งชั่วร้าย ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การกระทำผิดซ้ำได้ง่าย (Research report by Department of corrections, 2019) แต่ละสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำ อยู่นอกเหนือวิธีที่ทางเรือนจำหรือกรมราชทัณฑ์จะแก้ไขได้ แต่มีหลักปฏิบัติสำคัญอยู่ประการหนึ่ง ที่ทุกเรือนจำสามารถดำเนินการได้ ตามบทบาทหน้าที่ คือ การฝึกอบรม เพาะบ่มนิสัย ปรับปรุงพัฒนาความพฤติกรรมผู้ต้องขัง ในระหว่างถูกจองจำ และการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขัง (Songsampan, 1998)

ทางผู้วิจัยเห็นว่า การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขัง เป็นกระบวนการสำคัญ ที่จะช่วยให้ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวออกไปแล้ว ไม่กลับไปกระทำผิดซ้ำอีก ดังนั้น หากสามารถปรับเปลี่ยนจิตใจและพฤติกรรมของผู้ต้องขังให้เกิดภาวะสันติขึ้นในตนได้แล้ว เรียกว่าเกิดสันติภาพภายใน (Internal Peace) ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ป้องกันไม่ให้ผู้ต้องขังต้องกระทำผิดซ้ำอีก เนื่องจากพวกเขาจะสามารถที่จะใช้ชีวิตอย่างมีสติ สงบสุขกับตัวเองได้ ดังคำที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า “สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี” (Thai Tipitaka/25/25/42) ดังนั้น “สันติภาวะ” สำหรับงานวิจัยนี้จึงหมายถึง ภาวะที่เน้นให้เกิดจากภายในจิตใจ การปรากฏขึ้นภายในถึงความสงบ ความสุข ความรัก ความเมตตา การรู้คุณค่าของตนเอง รู้หน้าที่ของตนเอง การเป็นผู้ตามที่ดี เป็นผู้ที่ไม่ต้องการความขัดแย้ง หรือความรุนแรง ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ส่งผลให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีสติ เป็นปกติสุข ยังประโยชน์ให้ตนเอง ครอบครัว และสังคมต่อไป

กรอบแนวคิด

จากการทบทวนวรรณกรรม, รายงานวิจัยของกรมราชทัณฑ์ (Research report by Department of corrections, 2019) และแนวคิดของสันติศึกษา (Phramaha Hansa Dhammahāso, 2016) นำมาบูรณาการเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเรื่อง กระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร มีขั้นตอนดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวคิดการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อพัฒนากระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ตามหลักสันติภาวะ ในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อนำเสนอกระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ สำหรับเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยทั้งในเชิงเอกสาร (Documentary Research) และ การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา หลักเกณฑ์ และแนวคิดของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังที่กระทำผิดซ้ำ รวมถึงการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบสันติภาวะ ข้อจำกัดในการนำไปใช้กับผู้ต้องขัง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการสร้างสันติภาวะ สำหรับผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ที่เหมาะสมต่อไป ดังนี้

- 1) การศึกษาในเชิงเอกสาร (Documentary Study) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมา หลักเกณฑ์ และแนวคิดของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังทั้งในประเทศ

ไทยและต่างประเทศ โดยแบ่งเป็นแนวคิดของตะวันตกและตะวันออก รวมถึงข้อจำกัดของการปฏิบัติในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขัง เพื่อเป็นแนวทางในการหากระบวนการและพัฒนาให้เหมาะสมกับผู้ต้องขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ดังนี้

- (1) ความเป็นมาของกรมราชทัณฑ์และแนวคิดการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดของกรมราชทัณฑ์
- (2) แนวคิดและทฤษฎีของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในประเทศไทย
- (3) แนวคิดและทฤษฎีของการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังในต่างประเทศ
- (4) ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow)
- (5) ทฤษฎีอาชญาวิทยาของสำนักอาชญาวิทยาคลาสสิก และทฤษฎีการควบคุมตนเอง (Self-control theory)
- (6) หลักสติ, ขันติ, สันติ และไตรสิกขา
- (7) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสันติศึกษา (Concepts and Theories on Peace Studies)
- (8) แนวคิดโครงการพัฒนาจิตใจผู้ต้องขัง “หลักสูตรสัจคสาสมาธิ” (สมาธิเพื่อยกใจสู่สวรรค์)

ตามแนวทางพระพรหมมงคลญาณ วิ. (หลวงพ่อวีริย์ศักดิ์ สิรินโร) ผู้ก่อตั้งสถาบันพลังจิตตานุภาพ (Willpower institute) ฯลฯ

2) การศึกษาในภาคสนาม (Field Study) เพื่อทราบถึงแนวคิด หลักการ ความเป็นมา เพื่อนำไปสู่กระบวนการการสร้างสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ในพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษา ณ เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

(1) ทำการศึกษาและคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา เป็นผู้ต้องขังที่มีคำพิพากษาเด็ดขาด ถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และมีกำหนดโทษเหลือจำคุกต่อไปอีกไม่เกิน 6 เดือน – 1 ปี ตามหลักเกณฑ์ของกรมราชทัณฑ์ กระบวนการยุติธรรม โดยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน

(2) ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ณ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

(3) ดำเนินการศึกษาวเคราะห์แนวคิด รูปแบบ หลักการ และแนวทางการพัฒนาสันติภาวะ การประยุกต์ใช้องค์ความรู้ และกระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังในลักษณะของการวิเคราะห์เชิงลึก โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการศึกษาวิจัย

(4) สรุปและนำเสนอผลการศึกษาที่ได้ทั้งจากการศึกษาในเชิงเอกสารและภาคสนาม โดยนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่สำคัญ คือแนวคิด หลักการ ความเป็นมา รูปแบบ กระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขัง และกระบวนการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขัง ทั้งนี้ เน้นการนำผลการศึกษาวิจัยมาเผยแพร่ให้เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของในระดับประเทศได้รับทราบ

(5) วิเคราะห์กระบวนการและแนวทางการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร

(6) สรุปผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ

3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การวิจัยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงลึกมุ่งเน้นการสัมภาษณ์ (In-depth Interviews) และประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) คือ บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญในด้านงานราชทัณฑ์ ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) รวมทั้งหมด 23 คน โดยใช้การเลือกจากกลุ่มเป้าหมายที่มีคุณสมบัติ ดังนี้

(1) เป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงานราชทัณฑ์

(2) มีการศึกษาและทำงานด้านราชทัณฑ์

(3) มีงานวิจัยด้านราชทัณฑ์

4) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การดำเนินการตามงานวิจัยดังกล่าว เน้นการศึกษาวิเคราะห์และการมีส่วนร่วมทั้งการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร งานวิจัย การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ส่วนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ข้อมูลนั้นเน้นวิธีการแสวงหาความรู้ จากการตั้งประเด็นหลักในการศึกษาความสัมพันธ์ และหลักการทางพระพุทธศาสนา โดยดำเนินการและใช้เครื่องมือที่สำคัญ ได้แก่

1) การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ที่พัฒนาจากเอกสาร รายงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อค้นหาแนวคิด หลักการ ความเป็นมา กระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขัง และแนวทางการพัฒนาผู้ต้องขัง ตามหลักสันติภาวะ

2) การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus group Discussion) โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อทราบถึงทิศทาง และการพัฒนาแนวคิด กระบวนการสร้างสันติภาวะของผู้ต้องขัง

3) ศึกษาและพัฒนากระบวนการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังร่วมกัน

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การศึกษาเชิงเอกสาร (Documentary Study) และการศึกษาภาคสนาม (Field Study) เป็นหลัก ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แนวทางในการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) แบบกึ่งมีโครงสร้างสังเกตร่วม (Participant Observation) ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาขึ้นด้วยตนเอง มีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ และจากประสบการณ์การทำงานเป็นวิทยากรในเรือนจำ เป็นเวลามากกว่า 6 ปี สร้างเครื่องมือตามกรอบที่ได้รับจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีขั้นตอนของการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังต่อไปนี้

(1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้แนวทางในการกำหนดกรอบการสร้างเครื่องมือ

(2) กำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในภาคสนาม โดยยึดกรอบของการสร้างแนวทางการสัมภาษณ์ ตามคำถามวิจัยที่ต้องการค้นหาคำตอบ

(3) นำแนวคำถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาที่ปรึกษาโครงการวิจัยและผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณคำถาม ความชัดเจนของภาษา แล้วจึงนำไปปรับปรุงแก้ไข

(4) นำแนวคำถามไปทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมายของประเทศไทยที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายก่อนนำไปใช้จริง

(5) ดำเนินการปรับประเด็นของแนวคำถามในการสัมภาษณ์ที่คลุมเครือภายหลังจากการนำไปทดลองใช้

5) การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

(1) การลงพื้นที่ ณ เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

(2) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Observations Participant) ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกของฝ่ายต่าง ๆ ที่จะทำให้ควบคู่กับการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกรณีศึกษาเพื่อเห็นแนวทางการสร้างและการพัฒนากระบวนการสร้างสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ

(3) การสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการพัฒนาสันติภาวะในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขัง

(4) การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) ร่วมกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการสร้างและการใช้องค์ประกอบของหลัก สติ ชันติ สันติ (Phramaha Hansa Dhammahāso, 2016) หลักไตรสิกขา (Phra Dhammapitaka, 2008) และเพื่อให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวคิด วิธีการกระบวนการการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย โดยการใชหลักสันติภาวะ เป็นต้น

6) การวิเคราะห์ข้อมูล

ประเด็นที่ 1 คือเรื่องของการฝึกสติ “การอบรมด้านการพัฒนาจิตใจ ที่เน้นให้มีการฝึกสติ มีผลต่อการใช้ชีวิตภายหลังการพ้นโทษหรือไม่ อย่างไร”

สรุป การอบรมด้านการพัฒนาจิตใจ ที่เน้นให้มีการฝึกสติ มีผลต่อการใช้ชีวิตภายหลังการพ้นโทษต่อผู้ต้องขัง ซึ่งมีผลตั้งแต่ระยะเวลาที่ผู้ต้องขังยังอยู่ในเรือนจำ ทำให้สามารถควบคุมสติ ควบคุมอารมณ์ได้ ยังผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรม ให้เป็นไปในทางที่ดี ดำรงชีวิตต่อไปได้อย่างมีสติ และไม่ประมาท

ประเด็นที่ 2 คือเรื่องของการฝึกความอดทน “การอบรมด้านการพัฒนาจิตใจ ที่เน้นให้มีการฝึกความอดทน มีผลต่อการใช้ชีวิตภายหลังการพ้นโทษหรือไม่ อย่างไร”

สรุป การอบรมด้านการพัฒนาจิตใจ ที่เน้นให้มีการฝึกความอดทน มีผลต่อการใช้ชีวิตของผู้ต้องขัง ทั้งที่อยู่ในเรือนจำและหลังการปล่อยตัว หากได้รับการฝึกฝนต่อความอดทนอย่างดีแล้ว จะทำให้

ผู้ต้องขังสามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมในสังคมได้ เนื่องจากจะมีความอดทนต่อสิ่งยั่วยุต่างๆ ไม่กลับไปประพฤติตนเหมือนเดิม จนเกิดการกระทำผิดซ้ำอีก

ประเด็นที่ 3 คือการก่อเหตุกระทำผิดซ้ำ “การที่ผู้ต้องขัง “ขาดสันติภาวะ” เป็นเหตุให้เกิดการกระทำผิดซ้ำได้หรือไม่ อย่างไร”

สรุป การที่ผู้ต้องขัง “ขาดสันติภาวะ” เป็นเหตุให้เกิดการกระทำผิดซ้ำได้ เพราะไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ ส่งผลให้ขาดการยั้งคิดในการตัดสินใจในการแก้ปัญหาต่างๆ ทุกท่านจึงควรเห็นสมควรให้มีการพัฒนาสันติภาวะให้เกิดแก่จิตใจของผู้ต้องขัง (Phramaha Hansa Dhammahāso, 2011)

ประเด็นที่ 4 คือการได้รับการพัฒนาด้านจิตใจ “การเกิดสันติภาวะในตน ท่านคิดว่าจะสามารถช่วยให้ผู้ต้องขังออกไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขได้หรือไม่ เพราะเหตุใด”

สรุป การพัฒนาด้านจิตใจจนเกิดสันติภาวะในตน จะสามารถช่วยให้ผู้ต้องขังออกไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขได้จริง ทำให้สามารถระงับอารมณ์ ควบคุมตนเองได้ รู้จักคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น ทำให้สังคมสงบสุข ประชาชนในสังคมมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีการเคารพสิทธิซึ่งกันและกัน อาชญากรรมก็จะไม่เกิดขึ้น

ประเด็นที่ 5 คือสิ่งที่ได้รับจากการพัฒนาสันติภาวะ “เรือนจำ และผู้ต้องขังจะได้รับประโยชน์อย่างไร ในการพัฒนารูปแบบสันติภาวะ และสามารถที่จะลดจำนวนผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำได้หรือไม่”

สรุป ประโยชน์ที่เรือนจำจะได้รับจากการพัฒนารูปแบบสันติภาวะ เมื่อผู้ต้องขังมีความสุขในการดำเนินชีวิต รู้จักคุณค่าของตนเอง รู้จักบทบาทหน้าที่ของตน สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดี จะทำให้ผู้ต้องขังปฏิบัติตามกฎของเรือนจำได้เป็นอย่างดี ส่งผลต่อการควบคุมผู้ต้องขังสามารถทำได้ง่ายขึ้น และสามารถพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้ต้องขังได้ดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

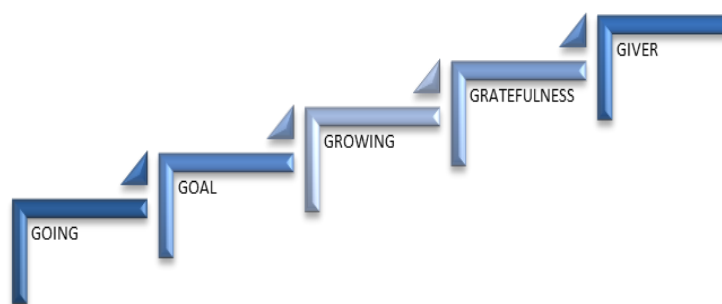
ส่วนผู้ต้องขังเองก็จะได้รับประโยชน์ หากมีการนำมาอบรมผู้ต้องขังอย่างเป็นรูปธรรมต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ จะสามารถลดจำนวนกระทำผิดซ้ำได้อย่างแน่นอน เป็นการคืนคนดีสู่สังคมต่อไป

7) การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย

การนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะการพรรณนาความเรียง (Descriptive Presentation) ประกอบภาพถ่ายและการพรรณนาความประกอบการบรรยายเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการ กิจกรรมของการสร้างสันติภาวะให้กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในเรือนจำอื่น ๆ ต่อไป

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังในประเทศไทย แนวคิดการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังแบบตะวันตกและแบบตะวันออก รวมถึงองค์ประกอบของทฤษฎีต่าง ๆ มาบูรณาการจนได้เป็นกระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ 23 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญมาให้ข้อมูลเชิงลึกจากการสัมภาษณ์ นำทุกอย่างมาวิเคราะห์รวมกันได้กระบวนการเป็นขั้นตอน เปรียบเสมือนขั้นบันได ดังนี้

ภาพที่ 1 แผนภาพกระบวนการ 5G แบบขั้นบันได

จากภาพกระบวนการ 5G คือ

GOING คือ การเดินทาง แต่เป็นการเดินทางด้านใน การเดินทางกลับเข้ามาเรียนรู้ตนเอง อยู่กับตนเอง เข้าใจอารมณ์ ความคิด ธรรมชาติของจิตใจ

GOAL คือ การมีเป้าหมายเดียวกันที่ต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต

GROWING คือ การเติบโตจากภายในจิตใจ สู่ภายนอก การมีวุฒิภาวะสามารถควบคุมตนเองได้

GRATEFULNESS คือ การสำนึกขอบคุณ การตระหนักถึงคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

GIVER คือ การเป็นผู้ให้ มีจิตใจที่อ่อนโยน พร้อมที่จะช่วยเหลือและแบ่งปันเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

จากนั้นได้นำกระบวนการพัฒนาสันติภาวะไปใช้กับผู้เข้ารับการอบรม หรือ กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) คือ ผู้ต้องขังที่มีคำพิพากษาเด็ดขาด ถูกคุมขังในเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร และมีกำหนดโทษเหลือจำคุกต่อไปอีกไม่เกิน 6 เดือน – 1 ปี ตามหลักเกณฑ์ของกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purpose Sampling) จำนวน 10 คน ได้เข้าร่วมอบรมช่วงระหว่างวันที่ 11-14 กุมภาพันธ์ 2563 ผู้วิจัยได้ติดตามผลหลังการเข้ารับการอบรมรูปแบบการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ณ เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2563

ตารางที่ 1 ข้อมูลการติดตามผลหลังเข้ารับการอบรม

ลำดับที่	ชื่อ	ผลการติดตามผลหลังเข้ารับการอบรม
1.	A	กิจกรรมที่ทำต่อเนื่อง คือ การคิดบวก และการขอโทษตัวเอง เพราะทำให้ใจสบาย
2.	B	นำวิธีการตั้งเป้าหมายไปใช้ โดยมีความรู้สึกมั่นใจมากขึ้น ไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก
3.	C	นับถือศาสนาคริสต์ นำการขอโทษ ขอบคุณ บอกรัก และให้อภัยตนเองไปใช้
4.	D	นับถือศาสนาอิสลาม ฟีกสดีทุกวัน เป็นผลให้สภาพจิตใจมีความนิ่ง มีความรักต่อตนเองมากขึ้นจากการขอโทษ ขอบคุณ บอกรัก และให้อภัยตนเอง
5.	E	ฟีกสดีทุกวัน กิจกรรมชำระจิตใจทำให้เข้าใจจิตใจตัวเองมากขึ้น (ไม่รู้หนังสือ)
6.	F	ฟีกสดีทุกวัน ทำให้ได้อยู่กับตัวเอง และทบทวนตัวเอง รวมถึงตั้งเป้าหมายในชีวิตใหม่
7.	G	ฟีกสดีทุกวัน จิตใจสงบดี อยากรได้เป็นคู่มือ หรือหนังสือเพื่ออ่านทบทวนได้
8.	H	จิตใจอ่อนโยนขึ้นจากการ ขอโทษ ขอบคุณ บอกรัก ให้อภัยตนเองทุกวัน

9.	I	นำวิธีการตั้งเป้าหมาย โดยทำให้ตนเองมีความกระตือรือร้นมากขึ้น ที่ต้องทำเป้าหมายนั้นให้สำเร็จ
10.	J	นำไปใช้ทุกกิจกรรม ทำให้ได้ฝึกการเป็นผู้ให้ ฝึกทำอะไรเพื่อคนอื่นโดยไร้เงื่อนไข

กล่าวโดยสรุป คือ ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อ การเข้ารับการฝึกอบรมกระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ โดยผ่านกิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรม (5G) คือ 1.เดินทางด้านใน 2.เป้าหมายเดียวกัน 3.เท่าทันอารมณ์ 4.บ่มเพาะด้านดี 5.มีใจให้เธอ เพราะสามารถช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตได้จริง จากการผ่านกิจกรรมการอบรม ส่งผลให้มีความพร้อมที่จะออกไปใช้ชีวิตภายหลังการพ้นโทษ ทั้งสามารถที่จะรออนุญาตในเรือนจำก่อนถึงเวลาพ้นโทษอย่างสงบสุขกับตนเองได้ จากการนำกิจกรรมไปใช้ให้เกิดประโยชน์ระหว่างรอการพ้นโทษอีกด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 จากการศึกษาบริบท สภาพปัจจุบัน ปัญหา แนวคิดการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำของเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง แบ่งเป็น 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยภายนอก (สิ่งแวดล้อม, สภาพแวดล้อม) และปัจจัยภายใน (สภาพจิตใจของผู้ต้องขัง) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยเหล่านี้มีผลกระทบกับการใช้ชีวิตภายหลังการพ้นโทษของผู้ต้องขังโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับรายงานวิจัยของกรมราชทัณฑ์ (Research report by Department of corrections, 2019) ดังนั้น กระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังก่อนคืนสู่สังคม จึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง เพื่อป้องกันผลกระทบที่จะตามมาจากการกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

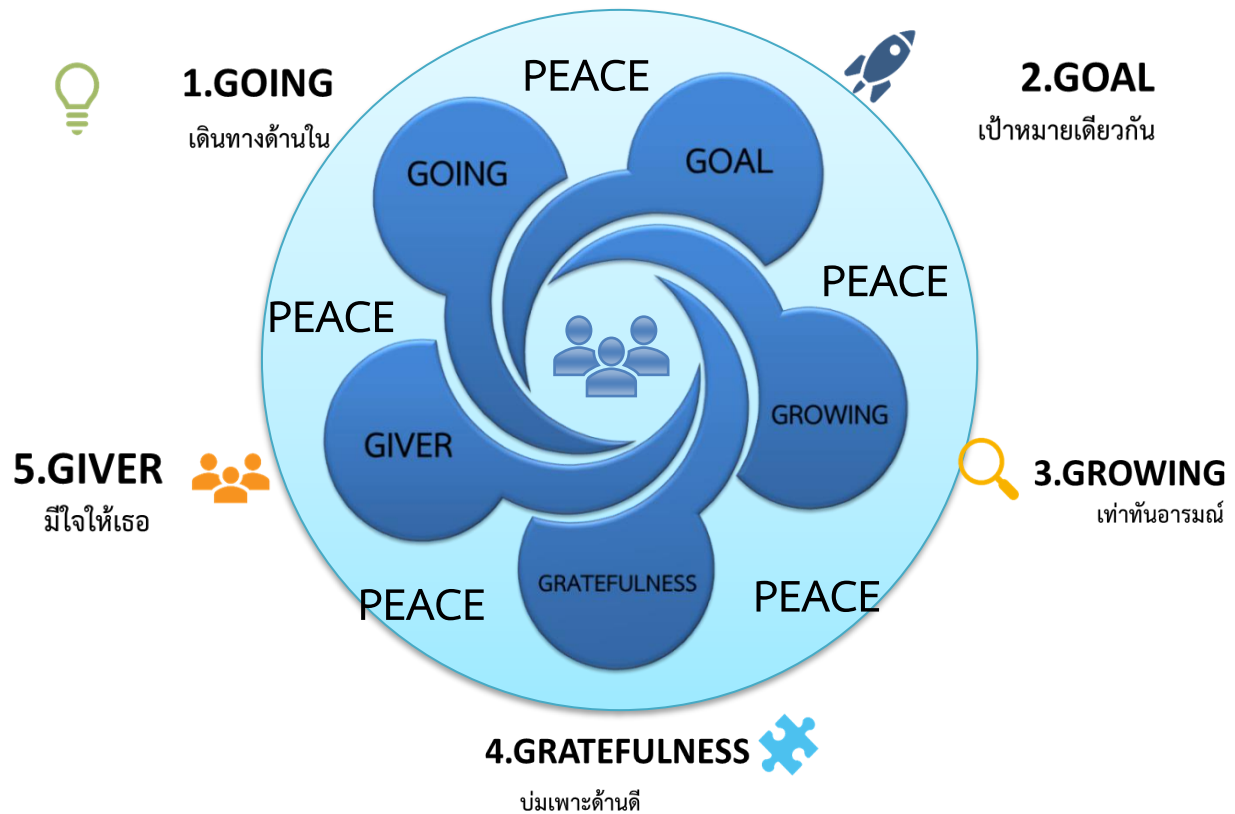
ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การพัฒนากระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ตามหลักสันติภาวะ ที่ได้พัฒนามาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ประกอบกับการทบทวนวรรณกรรมนั้น มีพื้นฐานมาจากหลักธรรม สติ ชันติ สันติ ไตรสิกขา และใช้กระบวนการ 5G คือ GOING GOAL GROWING GRATEFULNESS GIVER เพื่อทำให้เกิดสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ ให้มีความพร้อมในการที่จะกลับไปใช้ชีวิตภายหลังการพ้นโทษ ได้อย่างมีสติ มีความอดทน และมีความสุขสงบกับตนเองได้ (Phra Pisal Visalo, 2012)

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การนำเสนอกระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ สำหรับเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ผลของการเข้ารับการอบรมการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกระบวนการฯ ที่ตั้งไว้ กล่าวคือ ผู้เข้ารับการอบรมฯ เกิดความรัก การเห็นคุณค่าในตน มีความตระหนักและเข้าใจถึงความเป็นไปของอารมณ์ ความคิด และจิตใจ (Pipatchana, 2018) และมีทักษะที่ได้จากการฝึกฝนการมีสติ การสร้างประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้ที่จะอดทน ทั้งนี้เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมสะท้อนมุมมองที่มีต่ออารมณ์ต่าง ๆ เรียนรู้วิธีที่จะตั้งเป้าหมายใจชีวิต ฝึกการบ่มเพาะในด้านดี มีจิตใจที่ดีในการฝึกเป็นผู้ให้ ทำให้ผลการอบรมผู้ต้องขังกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ทันทีว่ามีพฤติกรรมที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ และสามารถอธิบายผลเชื่อมโยงได้จากเสียงสะท้อนของผู้ต้องขัง

กลุ่มเป้าหมายผ่านใบประเมินท้ายกิจกรรม การสะท้อนความคิด สอดคล้องกับหลัก สติ ชันติ สันติ (Phramaha Hansa Dhammahāso, 2016) จากการสังเกตการณ์โดยผู้วิจัย พบว่า เสียงสะท้อนของผู้ต้องขัง กลุ่มทดลองต่างก็แสดงความเห็นสอดคล้องกันถึงการเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมเป็นไปในทางที่ดีขึ้น การมีสติ รู้ระงับอารมณ์ ควบคุมตนเองได้ถูกวิธี สามารถปรับความคิดความรู้สึกที่ไม่ดีอันเนื่องมาจาก ประสบการณ์ที่ไม่ดีให้เป็นประสบการณ์ที่ดี เรียนรู้วิธีการหาข้อสรุปใหม่ที่เป็นบวกได้ มีความคิดสร้างสรรค์ มีพลังไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น สามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างสันติ

องค์ความรู้จากการวิจัย

เมื่อนำรูปแบบการบูรณาการหลักสติ ชันติ สันติ และไตรสิกขา ร่วมเข้ากับกระบวนการ 5G ทำให้ได้ กระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร (The Process of the Development of Peace for Inmates with Recidivism: A Case Study of Bangkok Remand Prison) ดังนี้

ภาพที่ 2 กระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษ กรุงเทพมหานคร

จากภาพกระบวนการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ (กระบวนการ 5G) มาจาก

G – GOING เดินทางด้านใน การฝึกคิดให้เกิดปัญญาด้วยตนเองด้วยหลักสติ ขันติ สันติ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาในขั้นปลูกปัญญา และเป็นขั้นตอนหนึ่งของเทคนิคการปรับความคิดและพฤติกรรม คือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบความคิดจากความคิดที่ไร้เหตุผล ความคิดที่ไม่เป็นประโยชน์ เป็นความคิดที่มีเหตุผล หรือเป็นประโยชน์ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกและพฤติกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคมต่อไป

G – GOAL เป้าหมายเดียวกัน เป็นการฝึกฝนผู้ต้องขังให้มีความพร้อมในการเตรียมความพร้อมกลับคืนสู่สังคม ด้วยการมีเป้าหมายในชีวิต การมีต้นแบบคนสำเร็จ การมีแรงบันดาลใจที่จะทำทุกอย่างในชีวิตให้ประสบความสำเร็จ เป็นที่ยอมรับ อีกทั้งต้องมีความเข้าใจถึงความจริงของการใช้ชีวิต รู้จักเริ่มต้นใหม่ และมีปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรองในสิ่งที่ควรยุติ คือ ไม่ควรกระทำ เพื่อยังให้เกิดสันติในชีวิตได้

G – GROWING เติบโตทางอารมณ์ เป็นเครื่องมือฝึกให้ผู้ต้องขัง สามารถรู้เท่าทันอารมณ์ความรู้สึกที่เกิดขึ้น การเรียนรู้ที่จะอยู่กับปัจจุบันขณะ การรู้สภาวะทางกายเคลื่อนไหว เช่น การหายใจเข้า หายใจออก เพื่อให้เกิดสติ สงบ พร้อมที่จะเรียนรู้ และรับประสบการณ์ใหม่ สามารถแก้ไขสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในชีวิตได้ ใช้ชีวิตด้วยความไม่ประมาท เพราะสามารถที่จะรู้เท่าทันความคิดของตน สามารถที่จะยังยั้งใจได้

G – GRATEFULNESS บ่มเพาะด้านดี การแปรเปลี่ยนความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง ด้วยให้ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง คือ ความรัก ความเมตตาและความอดทน เป็นขั้นตอนที่เกิดการเรียนรู้ผ่านกิจกรรม เช่น สี่คำมหัศจรรย์เปลี่ยนฉันเป็นคนใหม่ คือ การเริ่มจากขอโทษตัวเอง ขอบคุณตัวเอง บอกรักตัวเอง และให้อภัยตัวเอง ซึ่ง ๔ ประโยคนี้ทำให้ผู้ต้องขัง ได้เริ่มต้นการรู้สึกดี คิดดีกับตนเองด้วยการขอโทษตนเอง ขอบคุณตนเอง บอกรักตนเอง และให้อภัยตนเองในทุก ๆ วัน เป็นต้น เมื่อเริ่มต้นที่ตัวเองได้แล้ว จะสามารถรู้สึกดี คิดดี มองผู้อื่นในแง่บวกได้เช่นกัน

G – GIVER มีใจให้เธอ เมื่อเริ่มต้นใหม่ด้วยการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองได้แล้ว ก็จะสามารถที่จะทำความดีเพื่อผู้อื่นได้ ฝึกการเป็นผู้ให้แบบไร้เงื่อนไข มีจิตใจที่อ่อนโยน อยากเห็นผู้อื่นมีความสุข พร้อมทั้งจะช่วยเหลือ พร้อมทั้งจะเป็นผู้ให้และแบ่งปันเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ไม่ว่าจะให้ด้วยสิ่งของหรือแม้แต่รอยยิ้มก็ดี นั่นคือ การที่ผู้ต้องขังได้ฝึกการมีจิตสำนึกที่ดีทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เป็นการฝึกการรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ความสุขในการใช้ชีวิตภายหลังการพ้นโทษได้อย่างดี ส่งผลให้เกิดสันติสุขในสังคมและประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย การนำไปใช้ประโยชน์

เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ การพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ เป็นการปรับเปลี่ยนความคิด ทศนคติ พฤติกรรม และทักษะที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นควรมีกิจกรรมในรูปแบบของการติดตามผลเป็นรายบุคคลอย่างใกล้ชิด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เพื่อที่สามารถนำรูปแบบการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขัง ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด งานวิจัยชิ้นนี้ ควรมีการทำอย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ เป็นรูปธรรม

2.2 การพัฒนาศักยภาพของวิทยากรในเรือนจำเป็นสิ่งสำคัญ จะยังผลให้การเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาขยายผล โดยนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลาย เช่น ผู้ต้องขังเรือนจำอื่น ๆ หรือ เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในเรือนจำ ก็ควรได้รับการพัฒนาสันติภาวะเช่นกัน

สรุป

ในกระบวนการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยของผู้ต้องขังนั้นมีหลายโปรแกรม หลายกระบวนการหลายวิธีการ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้ต้องขัง โดยวัตถุประสงค์เพื่อคืนคนดีสู่สังคม ทั้งนี้กระบวนการการพัฒนาสันติภาวะของผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำ กรณีศึกษาเรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ที่ได้ถูกสร้างขึ้นมานี้ จะเป็นอีกกระบวนการหนึ่งที่จะเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยให้กับผู้ต้องขัง ได้มีสติ สติจะช่วยให้มีปัญญา มีเมตตา มีความอดทน สามารถใช้สติในการแก้ปัญหา เอื้อให้เกิดทางออกโดยสันติวิธี และสันติสุขภายในจิตใจ ยังให้เกิดสันติสุขในสังคม

ฉะนั้นแล้ว ขณะดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอนของกิจกรรมชุดฝึกอบรมฯ ผู้ดำเนินกิจกรรมฯ จำเป็นต้องมีทักษะการสังเกต การแก้ไขปัญหเฉพาะหน้าที่เหมาะสม เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ เนื่องจากกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ต้องขังแยกประเภทเป็นการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งมีสภาพร่างกาย อารมณ์ ความคิด และพฤติกรรมที่ค่อนข้างวอกแวกง่ายต่อสิ่งกระตุ้น ต้องการเป็นอิสระ เบื่อง่าย ไม่ค่อยอดทน แต่จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่เกิดขึ้นระหว่างก่อนและหลังการทำกิจกรรม อธิบายได้ว่าเมื่อกลุ่มเป้าหมาย มีสติอยู่กับปัจจุบัน จะทำให้เกิดความตระหนัก มีความรู้ ความเข้าใจ ความคิดที่ถูกต้องเหมาะสมแล้วจะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมลงมือปฏิบัติตามหลักของขันติและเมตตาด้วยตนเอง และเมื่อผู้ปฏิบัติเห็นผลของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จะเกิดการเรียนรู้ และเป็นแรงเสริมทางบวกให้กับตนเอง ตรงนี้แหละที่เรียกได้ว่าสามารถสร้างกำลังใจให้แก่ตนเองได้ ซึ่งเป็นการเรียนรู้อย่างมีสติ ไม่ใช่แค่อยู่ให้เป็น แต่สามารถอยู่ให้เย็น และใช้ปัญญาในการคิดอย่างมีเหตุมีผล จึงส่งผลให้เกิดแรงจูงใจให้คงพฤติกรรมดังกล่าวให้ยั่งยืน เมื่อได้รับการปล่อยตัวแล้ว สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่บนความถูกต้องได้ นำไปสู่การเกิดสันติทั้งภายในและภายนอก พร้อมทั้งจะใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติสุข

References

- Behavioral development division. (2019). *Project to study the factors of recidivist offenders released in 2019*. Research report by Department of corrections: Ministry of Justice.
- Chitsawang, N. (2015). *Prison Statistics*. Retrieved February 2, 2020, from www.Thaicorrection.com.
- Department of corrections. (2019). Retrieved February 2, 2020, from. http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2019-06-01&report=.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya. (1996), *Thai Tipitakas*. Bangkok: MCU Press.
- Phramaha Hansa Dhammahāso. (2011). *Buddhist Peaceful Mean: Integrating the Principles of Tools and Manage Conflicts*. Bangkok: 21 Century.
- Phramaha Hansa Dhammahāso. (2016). *Peace Studies: The Buddhist Path to World Peace*. Nonthaburi: Panyachatra Books Binding Co., Ltd.
- Phra Dhammapitaka (P.A.Payutto). (2008). *Dictionary of Buddhism*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Phra Paisal Visalo. (2012). *Before the Relationship Ends*. Bangkok: Post Publishing Printing.
- Pipatchana, T. (2018). *Inmates' Preparation before Their Release by Using Religions*. The Degree of Master of Laws (Department of Law), Dhurakij Pundit University.
- Songsampan, S. (1998) *Encyclopedia of International Correction. 1st edition*. Bureau of Penology: Department of Corrections.
- The royal pardon decree. (2019) Retrieved February 2, 2020, from. http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2562/A/059/T_0001.PDF.